

Wierzytelności: zagraniczny wyrok z klauzulą wykonalności a polska spółka cywilna

Klauzula wykonalności może być nadana wyłącznie przeciwko osobie wymienionej w tytule egzekucyjnym jako dłużnik. Nadanie zagranicznemu orzeczeniu wydanemu przeciwko spółce cywilnej klauzuli wykonalności wobec wspólników, nazwanych w wyroku osobami zarządzającymi spółką, prowadziłoby do niezgodnej z prawem zmiany w oznaczeniu podmiotu zobowiązanego do świadczenia.

Tak uznał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 10 czerwca 2016 r., IV CSK 636/15.

Niemiecki sąd krajowy wydał wyrok w sprawie z powództwa H. AG – spółki prawa niemieckiego przeciwko D.S.S.C. (spółki cywilnej prawa polskiego) zarządzanej przez dwie wspólniczki, w którym zasądził na rzecz spółki niemieckiej od spółki polskiej kwotę 44.510 euro.

Na wniosek powoda polski sąd okręgowy wydał postanowienie, w którym stwierdził wykonalność na obszarze Polski tego orzeczenia sądu niemieckiego przez nadanie mu klauzuli wykonalności przeciwko wspólnikom spółki cywilnej. Wspólniczki spółki cywilnej wniosły zażalenie argumentując, że wydanie przez sąd zagraniczny orzeczenia przeciwko spółce cywilnej czyni ten wyrok sprzeczny z polskim porządkiem prawnym. Sąd apelacyjny oddalił zażalenie wspólniczek dzieląc argumentację przedstawioną przez SO. SA stwierdził, że wniosek powoda o nadanie klauzuli wykonalności zagranicznemu wyrokowi spełniał wymagania przepisów polskich oraz przepisów prawa UE. Orzeczenia z innego państwa członkowskiego nie uznaje się bowiem tylko, jeżeli uznanie byłoby oczywiście sprzeczne z porządkiem publicznym państwa członkowskiego, w którym wystąpiono o uznanie. Wyjątkowy charakter klauzuli porządku publicznego sprawia, że jedynie naruszenie podstawowych, fundamentalnych zasad porządku prawnego może stanowić uzasadnioną podstawę odmowy uznania orzeczenia. Do takiego naruszenia, zdaniem SA, nie doszło. Dłużniczki zostały wymienione w wyroku, którego dotyczył wniosek, co prawda jako osoby zarządzające spółką cywilną, jednak nie kwestionowały tego, iż były jej wspólniczkami. Spółka cywilna w prawie polskim jest tylko umową prawa cywilnego, niewyposażoną w organ w postaci zarządu. Każdy wspólnik jest upoważniony i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki, wspólnicy solidarnie odpowiadają za jej zobowiązania.

SA stwierdził, że nadanie klauzuli wykonalności wyrokowi sądu zagranicznego, w którym stwierdzono odpowiedzialność spółki cywilnej za zobowiązania pieniężne (oraz wymieniono wspólników tej spółki) przeciwko wszystkim wspólnikom, jest zgodne z polskim porządkiem prawnym i odpowiada zasadom funkcjonowania spółki cywilnej określonym w polskim Kodeksie cywilnym. Wspólniczki wniosły skargę kasacyjną, a Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał SA do ponownego rozpoznania. SN stwierdził, że nadanie klauzuli wykonalności wobec dwóch wspólniczek spółki cywilnej, w sytuacji, gdy wyrok sądu zagranicznego został wydany wyłącznie wobec spółki cywilnej, a wspólniczki zostały w nim nazwane osobami zarządzającymi spółką, prowadzi do niedozwolonej zmiany w oznaczeniu podmiotu zobowiązanego do świadczenia. Przepisy o postępowaniu klauzulowym nie zawierają regulacji dających podstawę prawną do takiej zmiany.

Komentarz eksperta

Patrycja Malesza, [prawnik Warszawa](#) Rödl & Partner

Komentowany wyrok wydany został na gruncie wcześniej obowiązującego Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (tzw. rozporządzenie Bruksela I). Z dniem 10 stycznia 2015 r. Rozporządzenie Bruksela I zostało zastąpione Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr

1215/2012 z 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (tzw. rozporządzenie Bruksela I bis), które w znacznym stopniu uprościło zasady wykonywania wyroków z państw UE. W sprawie, sądy nadal stosowały przepisy rozporządzenia Bruksela I, gdyż, zgodnie z przepisami przejściowymi, ma ono nadal zastosowanie do orzeczeń wydanych przed dniem 10 stycznia 2015 r.

Zgodnie z rozporządzeniem Bruksela I, jeżeli orzeczenie miało być wykonywane w innym państwie UE niż państwo jego wydania, konieczne było przeprowadzenie osobnego postępowania co do stwierdzenia jego wykonalności w państwie, w którym miała być prowadzona egzekucja. W postępowaniu sąd badał wyłącznie kwestie formalne, jednak dla wierzycieli wiązało się to z przedłużeniem sprawy – egzekucja mogła być wszczęta dopiero po wydaniu rozstrzygnięcia co do wykonalności orzeczenia. Rozporządzenie Bruksela I bis wprowadziło dla wierzycieli znaczne ułatwienie egzekwowania wyroków. Zgodnie z nowymi przepisami wyrok wydany w innym państwie UE o do zasady automatycznie stanowi w Polsce tytuł wykonawczy. Wynika z tego, że jeżeli komentowany wyrok dotyczyłby orzeczenia wydanego przez sąd niemiecki po 10 stycznia 2015 r., wnoszenie w Polsce o stwierdzenie jego wykonalności nie byłoby konieczne. Nie oznacza to jednak, że wierzyciel na gruncie obecnie obowiązujących przepisów mógłby bez problemów doprowadzić do wykonania w Polsce wydanego w Niemczech wyroku przeciwko spółce cywilnej – spór pojawiłby się bowiem na etapie jego przymusowej egzekucji. W Niemczech przypisuje się bowiem spółce cywilnej zdolność prawną i sądową. Natomiast na gruncie prawa polskiego zostało wypracowane jednolite stanowisko, zgodnie z którym spółka cywilna nie posiada cech struktury organizacyjnej, która mogłaby być wyposażona w zdolność prawną, a zatem i sądową. Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego do egzekucji ze wspólnego majątku wspólników spółki prawa cywilnego konieczny jest tytuł egzekucyjny wydany przeciwko wszystkim wspólnikom. Niemiecki sąd wypowiedział się o roszczeniu skierowanym przeciwko spółce cywilnej związanej na podstawie prawa polskiego. SN słusznie zauważył, że w takiej sytuacji prawo niemieckie może być właściwe do ustalenia, czy strukturze organizacyjnej, przeciwko której zapadł wyrok jako samodzielnemu podmiotowi, mogą być przypisane prawa do mienia w Niemczech, ale nie na terenie Polski. Przepisy rozporządzenia Bruksela I, jak też przepisy obecnie obowiązującego rozporządzenia Bruksela I bis, nie dają podstaw, aby w państwie wykonania wyroku doprowadzić do zmiany podmiotu zobowiązanego do świadczenia oznaczonego w orzeczeniu. Tym samym SN prawidłowo uznał, że na podstawie wyroku skierowanego przeciwko spółce cywilnej nie może dojść do egzekucji wobec jej wspólników. SN nie podzielił poglądu wspólniczek, jakoby wyrok wydany przeciwko spółce cywilnej nie ulegał uznaniu z uwagi na sprzeczność z polskim porządkiem prawnym, gdyż kwestii oceny zdolności sądowej spółek cywilnych nie można zakwalifikować do grupy zagadnień o podstawowym znaczeniu dla polskiego porządku prawnego.

Źródło: <http://www.rp.pl/Firma/309029995-Wierzytelnosci-zagraniczny-wyrok-z-klauzula-wykonalnosci-a-polska-spolka-cywilna.html#ap-1>